

29.11.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**29 Kasım 2021
Pazartesi**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

29 Kasım 2021 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Adıyaman Üniversitesi Astrofizik Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği
- İstanbul Kent Üniversitesi Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Marmara Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi Yönetmeliği

Eren Günhan Ulusoy, makarna ihracatıyla ilgili de şu bilgileri paylaştı: "Bugün kongremizde yanımda olan makarna sektörü de hububat mamülleri ihracatında son yılların parlayan yıldızı oldu. 2016 yılında 422 milyon dolar olan makarna ihracatını, 2020 yılı sonunda 762 milyon dolara çıkı

Türkiye'nin 7 yıldır un sektöründe dünyanın ihracat şampiyonu olmasında büyük katkı sunan Türkiye Un Sanayicileri Federasyonu (TUSAF)'ın Antalya Titanic Mardan Palace-Trendy Lara'da Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) ile birlikte düzenlediği "Türkiye Hububat Kongresi 2021/16. TUSAF Uluslararası Kongre ve Sergisi" 12 Kasım Cuma günü başladı. Yerli ve yabancı 1000 delegenin katıldığı ve ana temasının "İklim Değişikliği ve Küresel Salgın" olduğu kongrenin açılışı Tarım ve Orman Bakanı Dr. Bekir Pakdemirli'nin, TMO Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü Ahmet Güldal'ın, **Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği** Sayman Üye **Faik Yavuz**'un ve TUSAF Başkanı Dr. Eren Günhan Ulusoy konuşmalarıyla başladı.

2020 yılında 3 milyon tonluk un ihracatıyla 1 milyar 100 milyon dolar gelir sağlayarak, 7 yıldır Türkiye'nin dünyanın un ihracat şampiyonu olmasında büyük katkı sağlayan TUSAF'ın Antalya Titanic Mardan Palace-Trendy Lara'da düzenlediği "Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Türkiye Hububat Kongresi 2021/16. TUSAF Uluslararası Kongre ve Sergisi", 12 Kasım Cuma günü başladı. 14 Kasım Pazar gününe kadar sürecek kongrenin bu yılki teması ise "İklim Değişikliği ve Küresel Salgın". Yerli ve yabancı 1000 delegenin katıldığı kongrenin açılış konuşmasını yapan TUSAF Başkanı Dr. Eren Günhan Ulusoy, küresel sıcaklıktaki artışa dikkat çekerek, "Hükümetler Arası İklim Değişikliği Platformunun yaptığı araştırmaya göre, küresel sıcaklıktaki her bir derece artış, dünyadaki mahsul verimini buğdayda yüzde 6, pirinçte yüzde 3,2 ve mısırdaki ise yüzde 7,4 oranında azaltacak ve besin değerini düşürecek. Bunun sonucunda 2 derecelik küresel ısınma 2050 yılında 84 milyon kişiyi daha açlık riski ile karşı karşıya bırakacak. Uzun yıllar ortalama sıcaklığın 1,7 derece artışı, tarım alanları için yağış miktarında ise yüzde 20'lik bir azalma yaşandı. Daha önce her 10 yılda bir yaşanan kuraklıkların, bundan sonra 5 yılda bir karşımıza çıkması bekleniyor. Bu çerçevede, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görev alanına, iklim değişikliğinin eklenmesini takdirle ve umutla karşılıyoruz" dedi.

DEKAR BAŞI GELİRLER YÜKSEK SEYREDİYOR

Konuşmasında buğday ekim alanlarının 2000 yılında 9,4 milyon hektardan 7 milyon hektara

düşüğünü belirten Ulusoy, "2022 sezonu için de ilk gelen veriler maalesef umut verici değil. Buğday, un, ekmek zincirinde ürün fiyatlarının sürekli baskılanması, ancak ekilebilecek alternatif ürünlerde ve diğer yem bitkilerinde aynı regülasyonun yapılamaması, fiyatların buğday aleyhine gelişmesine sebep oldu. Bu nedenle alternatif ürünlerin dekar başı gelirinin yüksek seyri, çiftçimizin buğday ekiminden kaçışını hızlandırdı. Tüm Türkiye'ye yaygın Tarım ve Orman İl Müdürlükleri, Çiftçi Birlikleri ve sanayicilerin sahada işbirliklerini gerçekleştirerek, buğdayın üretim miktarının artırılabilmesi için gerekli tüm çalışmaların her zaman destekçisiyiz" açıklamalarında bulunurken, TMO'nun buğday piyasalarında istikrar sağlamak adına oluşturduğu stoklar için de TMO'ya teşekkür etti.

TÜRKİYE, MAKARNA İHRACATINI 4 YILDA YÜZDE 80 ARTIRDI

Türkiye un sanayicileri, pandemi döneminde tedarik zincirinde hiçbir kesintiye izin vermezken sofralarımıza ürünlerini ulaştırarak kendini ispat etmiştir. Bununla beraber, son 7 yıldır dünyadaki un ihracat liderliğini de koruyarak, ülkemizi uluslararası ticari arenada öne çıkaran sektör temsilcilerine teşekkür eden Dr. Eren Günhan Ulusoy, makarna ihracatıyla ilgili de şu bilgileri paylaştı: "Bugün kongremizde yanımda olan makarna sektörü de

hububat mamülleri ihracatında son yılların parlayan yıldızı oldu. 2016 yılında 422 milyon dolar olan makarna ihracatını, 2020 yılı sonunda 762 milyon dolara yükselterek, 4 yılda yüzde 80 artırmış, İtalya'dan sonra dünyanın en büyük ikinci makarna ihracatçısı konumuna gelmiştir."

37 MİLYON TON HUBUBAT ÜRETİLİYOR

Kongrenin açılış törenine katılan Tarım ve Orman Bakanı Dr. Bekir Pakdemirli, "Buğdayın ve arpanın anavatanı ve gen merkezi olan bu topraklarda düzenlenen bu kongrenin, gıda güvenliği başta olmak üzere, önümüzdeki dönemde hububat sektöründeki politikalarla yön vereceğine, sektörün gelişmesine önemli katkı sağlayacağına yürekten inanıyorum. Araştırmalara göre dünyada tahminen 400 bin civarında bitki türü var. Oysa,

küresel gıda arzının yüzde 75'nin kaynağı, 12 bitki türü ve 5 hayvandan geliyor. Sadece 3 ürün; yani buğday, pirinç ve mısır insan beslenmesinde bitkilerden alınan kalorinin yaklaşık yüzde 60'ını oluşturuyor. İşte bu veriler hububatın dünya için ne kadar vazgeçilmez olduğunu bizlere gösteriyor. Hububatın en önemli ürünlerinden birisi olan buğday, Anadolu topraklarının dünyaya sunduğu en değerli hediyelerden birisidir. 12 bin yıl önce Karacadağ'ın eteklerinden tüm dünyaya yayılan bu ürün, bugün dünya sofralarının en önemli besin maddelerinin başında geliyor. Buğdayın anavatanı olan Anadolu, tarihte bilinen ilk değirmenlerin de kurulduğu bölgedir. 2050 yılına kadar dünya nüfusunun 10 milyara, Türkiye nüfusunun da 105 milyona ulaşması bekleniyor. Yapılan araştırmalar, bu nüfusa beslemek için bugünkünden yüzde 60 daha fazla gıdaya, bu gıda üretimi için de yüzde 15 daha fazla suya ihtiyacımız olacağını gösteriyor. Bu nedenle hububat, gıda ihtiyacının karşılanmasında kilit rol oynayacak. Hububat üretimimiz son 19 yılda yüzde 20, son 3 yıllık dönemde ise yüzde 8 oranında artarak, 37 milyon tona yükselmiştir" dedi.

13,8 milyon liralık tarımsal destek hesaplara aktarıldı

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, 13 milyon 846 bin 485 liralık tarımsal destek ödemesinin çiftçilerin hesaplarına aktarılmaya başlandığını bildirdi.

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, sosyal medya hesaplarından tarımsal destek ödemelerine ilişkin bilgi verdi.

"13 milyon 846 bin 485 liralık destek ödemesi hesaplara aktarılmaya başlandı." ifadesini kullanan Pakdemirli, şunları kaydetti: "Büyükbaş damızlık hayvan alımı desteği kapsamında 855 bin 200 lira, hububat, baklagil, dane mısır fark ödemesi desteği kapsamında 208 bin 766 lira, fındık alan bazlı gelir desteği kapsamında 330 bin 174 lira, yağlı tohumlu bitkiler fark ödemesi desteği kapsamında 1 milyon 171 bin 570 lira, dane zeytin fark ödemesi desteği kapsamında 18 bin 816 lira ve sertifikalı tohum üretim desteği kapsamında 11 milyon 261 bin 959 liralık ödemeler hesaplara aktarılmaya başlandı."

Buğdayda sertifikalı tohum satışı %30 azaldı

TÜRKTOB Başkan Yardımcısı Savaş Akcan, girdi fiyatlarına bağlı artan maliyetlerin çiftçilerin bir kısmını üretimden vazgeçmesine yol açtığını söyledi. Akcan, başta girdi maliyetleri olmak üzere, hasat ettiği ürünü kaç liraya satacağını bilemeyen çiftçilerin adeta kumarcı haline geldiğini bildirdi.

Hüseyin GÖKÇE

Piyasalarda yaşanan belirsizlikler çiftçileri üretimden uzaklaştırıyor. Türkiye Tohumcular Birliği (TÜRKTOB) Başkan Yardımcısı Savaş Akcan, sertifikalı tohum kullanımının geçmiş döneme göre yüzde 30 azaldığını belirtirken, bunun bir kısmının çiftçinin üretimden vazgeçmesinden kaynaklandığını aktardı. Growtech Fuarı kapsamında düzenlenen etkinlikte basın mensuplarıyla bir araya gelen Akcan, çiftçilerin tarladan kaçmaya başladığını bildirdi. Hızlı fiyat değişimi sebebiyle, çiftçilerin ürünü ekerken kullandıkları girdilerin maliyetini bilemediklerini dile getiren Akcan, aynı şekilde hasat zamanı satış fiyatının da ne olacağını bilemediği için çiftçilerin “kumarcı” gibi olduklarını kaydetti.

“Tohum takas şenlikleri riskli, kontrol gerekli”

Tarımsal üretimde maliyet kaynaklı ciddi sorunlar bulunduğunu söyleyen Akcan, buna karşılık sorun yok gibi gösterme çabalarının, sorunu çözmenin önüne geçtiğini belirtti. Son dönemlerde giderek artan, ata tohumlarının takas şenlikleriyle el değiştirmesi konusuna da değinen Savaş Akcan, bunların bulundukları yerin toprak özelliklerine

uygun tohum olduğunun altını çizerken, “Üstelik bu tohumların kime gittiğini bilmiyoruz. Nereden geldiği belli olmayan insanlara ülkemizin gen kaynaklarını da bir anlamda teslim etmiş oluyoruz” diye konuştu.

Mısır ve ayieğine yönelim var

TÜRKTOB Yönetim Kurulu Üyesi Dr. Ahmet Yılmaz ise çiftçilerin gelecek kaygısı taşıdıkları için tereddütlü hareket ettiklerini söyledi. Hasat döneminde birçok çiftçinin buğdayı 2.7 liraya sattığını hatırlatan Yılmaz, bugün fiyatın 5 liraya yaklaştığını aktardı. Yılmaz, çiftçilerin bir kısmının verim düşüşünü göze alarak sertifikalı tohum yerine, kendi ürettiği buğdayı tohum olarak kullandığını aktardı. Tahıl üreticisinin birim alandan daha yüksek gelir elde edilen mısır ve ayieğine yöneldiği bilgisini veren Yılmaz, bu ürünlerin de daha fazla su tükettiğini belirtti.

“Tohumculukta Ar-Ge desteği verilmeli”

Sorunun özümü için önerilerde bulunan TÜRKTOB Başkan Yardımcısı Savaş Akcan, ilk olarak çiftçinin daha tarlaya girmeden, yani ekim yapmadan ürünün hasat dönemindeki fiyatının belli olması gerektiğini bildirdi. Tarımsal desteklerin zamanında ödenmesinin de önemine işaret eden Akcan, tohumculuk özelinde sektörün maliyeti çok yüksek olan Ar-Ge faaliyetlerine destek verilmesi gerektiğini vurguladı. Başkan Akcan, Türki Cumhuriyetlerin tarıma elverişli geniş arazileri bulunduğunu belirtirken, sektörün burada teknolojik üretim yapmasının önünün açılması halinde, hem o ülkelerin hem de Türkiye’nin kazançlı çıkacağını söyledi.

Ekmekte büyük kriz kapıda. TİGEM ikinci kez buğday ihalesi yapacak

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM)'nin, ikinci kez buğday ihalesi gerçekleştireceği öğrenildi.

Dolardaki artışla beraber un, buğday, arpa fiyatları artışa geçti. Bu artışlara bağlı olarak da ekmek fiyatları 2.50 TL oldu. Halk ekmeklerde ise ekmek 1 lira 25 kuruştan satılıyor. Daha ucuz olduğu için zaman zaman Halk Ekmek önlerinde ekmek kuyrukları oluştu.

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM), tohumluk dışında kalan ürünleri ihale ile satmaya devam ediyor. İlk olarak 25 Kasım'da yapılan ihalede ekmeklik buğday 5320 TL/Ton, makarnalık buğday ise 5218 TL/Ton'dan satılmıştı.

TİGEM ikinci kez buğday ihalesi açıyor. 2 Aralık'ta yapılacak ihalede ise 5 bin ton buğday 4750 TL muhammen bedelle satışa sunulacağı öğrenildi.

TİGEM'in 2 Aralık'ta yapacağı 5 bin ton ekmeklik buğday ihalesinin bilgisine Tarımdan Haber yazarı ve ziraat mühendisi Faik Toy ulaştı. Toy, konuyla ilgili olarak twitter hesabından yaptığı paylaşımda bulundu.

Toy açıklamasında, "TİGEM ürettiği buğday için yeni bir satış ihalesi açtı. 3 gün önce ton fiyatını 3600TL'ye ihaleye çıkardığı buğdayı 5320TL/ton fiyatla satmıştı. 2 Aralıkta

ekmeklik buğdayı 4750TL fiyatla ihaleye çıkaracak. Bakalım bu sefer buğday fiyatı kaçta çıkacak. Detaylı yorumu sonra yaparım” ifadelerini kullandı.

Faik Toy

@faiktoy

TİGEM ürettiği buğday için yeni bir satış ihalesi açtı. 3 gün önce ton fiyatını 3600TL'ye ihaleye çıkardığı buğdayı 5320TL/ton fiyatla satmıştı.

2 Aralıkta ekmeklik buğdayı 4750TL fiyatla ihaleye çıkaracak. Bakalım bu sefer buğday fiyatı kaçta çıkacak. Detaylı yorumu sonra yaparım

CEYLANPINAR TARIM İŞLETMESİ MÜDÜRLÜĞÜ
02 / 12 / 2021 TARİHİNDE SAAT 10.00 'DA İHALESİ YAPILACAK OLAN 5.123 TON MAHSUL BUĞDAY SATIŞ LİSTESİDİR.

P. NO	CİNSİ VE CESİDİ	TESLİM YERİ	YILI	YİĞİN NO	MİKTAR (TON)	MUHAMMEN FİYATI TL/TON	MUHAMMEN TUTAR TL.	TEMİNAT MİKTARI TL.
1.	Mahsul Buğday Gökkan	Beyazkule	2021	A-2 Yığını	360,00	4.750,00	1.825.000,00	71.250,00
2.	Mahsul Buğday Gökkan	Beyazkule	2021	A-2 Yığını	285,35	4.750,00	1.355.412,50	67.770,61
3.	Mahsul Buğday Gökkan	Beyazkule	2021	A-3 Yığını	377,65	4.750,00	1.791.837,50	89.691,88
4.	Mahsul Buğday Gökkan	Beyazkule	2021	A-4 Yığını	350,00	4.750,00	1.662.500,00	83.125,00
5.	Mahsul Buğday Gökkan	Beyazkule	2021	A-4 Yığını	340,00	4.750,00	1.615.000,00	80.750,00
6.	Mahsul Buğday Gökkan	Beyazkule	2021	A-4 Yığını	340,00	4.750,00	1.615.000,00	80.750,00
7.	Mahsul Buğday Gökkan	Beyazkule	2021	A-5 Yığını	345,00	4.750,00	1.638.750,00	81.937,50
8.	Mahsul Buğday Gökkan	Beyazkule	2021	A-5 Yığını	340,00	4.750,00	1.615.000,00	80.750,00
9.	Mahsul Buğday Gökkan	Beyazkule	2021	A-5 Yığını	340,00	4.750,00	1.615.000,00	80.750,00
10.	Mahsul Buğday Gökkan	Beyazkule	2021	A-6 Yığını	360,00	4.750,00	1.710.000,00	85.500,00
11.	Mahsul Buğday Gökkan	Beyazkule	2021	A-6 Yığını	350,00	4.750,00	1.662.500,00	83.125,00
12.	Mahsul Buğday Gökkan	Beyazkule	2021	A-6 Yığını	350,00	4.750,00	1.662.500,00	83.125,00
13.	Mahsul Buğday Gökkan	Beyazkule	2021	A-7 Yığını	320,00	4.750,00	1.520.000,00	76.000,00
14.	Mahsul Buğday Ceyhan-99	Merkez	2021	My Sıla-A5	250,00	4.750,00	1.187.500,00	59.375,00
15.	Mahsul Buğday Ceyhan-99	Gündüza	2021	C-10 Yığını	240,00	4.750,00	1.140.000,00	57.000,00
16.	Mahsul Buğday Ceyhan-99	Gündüza	2021	C-10 Yığını	235,00	4.750,00	1.116.250,00	55.812,50
TOPLAM					5.123,00		24.334.250,00	1.216.712,50

CEYLANPINAR TARIM İŞLETMESİ MÜDÜRLÜĞÜ

Ender BEYAZ
Ticaret Şefi

Bülent ÖZTÜRK
İşleme Müdürü V.

ÖS 7:07 · 27 Kas 2021

162

6

Bu Tweeti paylaş

[Yanıtını Tweetle](#)

Türk-İş: Gıda fiyatları kasımda yüzde 3,18 arttı

Türk-İş araştırmasına göre gıda fiyatları, kasım ayında aylık yüzde 3,18, yıllık yüzde 26,82 arttı. Açlık sınırı 3 bin 191, yoksulluk sınırı ise 10 bin 395 liraya çıktı.

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (Türk-İş) "Açlık ve Yoksulluk Sınırı" araştırmasının kasım ayına ilişkin sonuçları açıklandı.

Buna göre Ankara'da hesaplanan gıda enflasyonu, kasım ayında aylık bazda yüzde 3,18, yıllık bazda 26,82 yükseldi.

Yılın ilk on bir ayı itibariyle fiyatlardaki artış yüzde 23,23 oranında gerçekleşti. Yıllık ortalama artış oranı ise yüzde 20,58 olarak hesaplandı.

Araştırmaya göre, dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı (açlık sınırı) 3.191,55 TL'ye yükseldi.

Gıda harcaması ile birlikte giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarı ise (yoksulluk sınırı) 10.395,91 TL'ye, bekâr bir çalışanın 'yaşama maliyeti' ise aylık 3.902,57 TL'ye çıktı.

Dört kişilik bir ailenin sadece gıda harcaması (mutfak masrafı) geçen aya göre 98 TL, geçen yıla göre 675 TL artış kaydetti. Yapılması gereken toplam harcama tutarı (aile bütçesi) ise aylık 320 TL ve yıllık 2.198 TL tutarında yükseldi.

Ankara Halk Ekmek: Stoklar bitene kadar ekmek 1,25 lira

Ankara Halk Ekmek, un stokları bitene kadar 250 gramlık ekmeği 1,25 TL'ye satmaya devam edeceklerini duyurdu.

Ankara Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı Halk Ekmek ve Un Fabrikası, ekmek fiyatlarındaki artış beklentisine karşı bir açıklama yaparak ellerindeki un stokları bitene kadar herhangi bir fiyat artırımında bulunmayacaklarını, ekmeğin 1,25 TL'den satılmaya devam edileceğini duyurdu.

Ankara'da 1 lira 75 kuruştan satılan ekmeğin fiyatına 50 kuruş zam yapılmıştı.

Halk Ekmek'in internet sitesinde yapılan açıklamada, un stokları bittiğinde 250 gramlık ekmek maliyetinin güncel piyasa fiyatlarında 1,86 TL'ye denk geleceği ifade edildi.

Halk Ekmek'in sitesinde yayınlanan güncel piyasa fiyatları şöyle:

Piyasa ortalama 1 kg ekmeklik un fiyatı: 5 TL

Ham madde maliyeti: 1,07 TL

İşçilik, Enerji ve diğer fabrika giderleri: 0,58 TL

Nakliye maliyeti: 0,09 TL

Büfe payı: 0,12 TL

250 gr ekmek toplam maliyet: 1,86 TL

Ağrı'da ekmek 1,40 lira oldu, Sayan İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu'na seslendi
Ağrı Belediyesi Halk Ekmek Fabrikasında üretilen ekmekler 1 lira 40 kuruştan satılacak.

Belediyeden yapılan açıklamaya göre, halk ekmek fabrikasını ziyaret eden Belediye Başkanı Savcı Sayan, burada incelemelerde bulundu.

Türkiye genelinde ekmek fiyatlarının yükseleceğiyle ilgili algı yaratıldığını iddia eden Sayan, şunları kaydetti:

"Biz Ağrı Belediyesi olarak bugünden itibaren yarın piyasada olacak şekilde 1 lira 40 kuruştan ekmeğimizi satışa sunuyoruz. Dolayısıyla Ağrı'daki vatandaşlarımız belki de Türkiye'de en ucuz fiyata ekmek alabilecek. Ekmek bulunmaması ya da fiyatın yüksek olması konusunda herhangi bir korku olmasın. Ekmek bizim için kutsaldır. Halkımız için elimizden geleni yapıyoruz, yapmaya da devam edeceğiz. Yarından itibaren bütün marketlere de ekmek vereceğiz. Yaklaşık olarak günde 100 bin ekmek üreteceğiz. İhtiyaç olması halinde de kapasiteyi daha da artıracacağız."

Sayan, en ucuz ulaşımın kentte olduğunu savunarak, "İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı da inşallah Ağrı'yı örnek alır, ekmek fiyatını aşağı indirmek için çaba sarf eder. Milleti korkutmak, tedirginlik yaratmak için 4-5 liralık fiyatlardan bahsetmez. İstanbul Halk Ekmek bizim maliyetlerimizde üretemiyorsa 'Biz ekmek üretip oraya gönderelim.' diyeceğiz ama ayıp olacak." ifadelerini kullandı.

Sayan, il merkezinde çeşitli noktalara yerleştirilen 15 büfeyle vatandaşların ekmek tedarik etme konusunda da sorun yaşamayacağını bildirdi.

TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu'dan asgari ücret için üç öneri

TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, asgari ücretin enflasyon üzerinde artması gerektiğini belirtti. Hisarcıklioğlu, asgari ücrete ilişkin üç öneri yaptı.

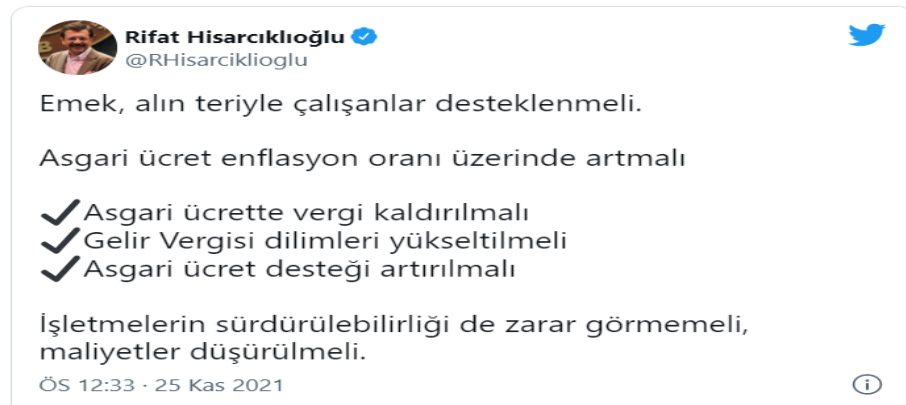
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu, asgari ücrete ilişkin açıklamalarda bulundu.

TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, Twitter hesabından yaptığı paylaşımında "Emek, alın teriyle çalışanlar desteklenmeli. Asgari ücret enflasyon oranı üzerinde artmalı" ifadelerini kullandı.

Hisarcıklioğlu, işletmelerin sürdürülebilirliğinin de zarar görmemesi ve maliyetlerin düşürülmesi gerektiğini vurgulayarak, "Asgari ücrette vergi kaldırılmalı. Gelir Vergisi dilimleri yükseltilmeli. Asgari ücret desteği artırılmalı" tavsiyelerinde bulundu.

Asgari ücret görüşmeleri 1 Aralık'ta başlayacak. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin, görüşmelerin ay sonuna kadar uzamayacağını, 1-2 hafta içinde tamamlanacağını açıklamıştı.

TİSK de çalışanların enflasyona karşı korunması talebine katıldıklarını ve işveren desteğinin bu yıl 'hiç olmadığı kadar önemli hale geldiğini' belirtmişti.

2022 Bütçesi Komisyondan geçti

2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi, TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda kabul edildi.

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda Cumhurbaşkanlığı ile bağlı ve ilgili kuruluşların bütçelerinin görüşülüp kabul edilmesinin ardından 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifinin maddelerine geçildi. 16 maddeden oluşan teklif ile 7 maddeden oluşan 2020 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi de komisyonda kabul edildi.

Öte yandan, 14 Ekim'de kabul edilen Vergi Usul Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda, konaklama vergisinin uygulamasının 1 Ocak 2023'e ertelenmesine paralel olarak buradan öngörülen gelir tahmini kabul edilen önergeyle 2022 yılı bütçesi cetvelinden çıkarıldı.

Diğer taraftan beyana dayanan KDV ile dahilde alınan KDV gelir tahminleri, ekonomide meydana gelebilecek canlanmaya bağlı olarak 1'er milyar lira artırıldı.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı Cevdet Yılmaz ve siyasi partilerin temsilcileri, bütçenin kabul edilmesinin ardından kısa birer teşekkür konuşması yaptı.

Komisyon Başkanı Yılmaz, 38 gün süren bütçe görüşmelerinde 225 kamu idaresinin bütçesi, 226 kamu idaresinin kesin hesabı ile 198 Sayıştay raporunun görüşüldüğünü belirterek komisyon görüşmelerinin 21 birleşim 80 oturumda yaklaşık 234 saat sürdüğünü söyledi.

29.11.2021

Yılmaz, 257 milletvekilinin 1650 söz talebini kullandığını, başka bir deyişle Meclis'teki 582 milletvekilinin yaklaşık yüzde 45'inin bütçe müzakerelerine doğrudan katkıda bulunduklarını bildirdi.

2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmeleri, 6 Aralık Pazartesi günü TBMM Genel Kurulu'nda başlayacak.

Yeniden değerleme oranı Resmi Gazete'de

Ekim enflasyonu ile belli olan yüzde 36,2'lik yeniden değerleme oranı Resmi Gazete'de yayımlandı.

Bu yıl için yeniden değerleme oranı yüzde 36,2 olarak tespit edildi.

Hazine ve Maliye Bakanlığının (Gelir İdaresi Başkanlığı), Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği, Resmi Gazete'de yayımlandı.

Tebliğde Vergi Usul Kanunu'nun ilgili maddesinde yeniden değerleme oranının, yeniden değerleme yapılacak yılın ekim ayında (ekim ayı dahil) bir önceki yılın aynı dönemine göre Türkiye İstatistik Kurumunun yurt içi üretici fiyat endeksinde meydana gelen ortalama fiyat artış oranı olduğu belirtilerek, bu oranın Bakanlıkça Resmi Gazete ile ilan edileceği hükmünün yer aldığı ifade edildi.

Bu kapsamda yeniden değerleme oranının 2021 için yüzde 36,2 olarak tespit edildiği aktarılan tebliğde söz konusu oranın 2021 yılına ait son geçici vergi dönemi için de uygulanacağı kaydedildi.

Çeşitli vergi ve harçlarla ilgili kanunlarda yer alan vergi, harç ve ceza tutarları belirlenen yüzde 36,2 oranında artacak.

Öte yandan bu konuda daha önce yayımlanan tebliğlerin yürürlükte kalacağı da belirtildi.

İki ileri bir geri: Yeni alarmin adı Omicron!

Pandeminin bitişini kutlamaya hazırlanan dünya, bu kez Omicron varyantıyla sarsıldı. Küresel ekonomide endişe, yeniden öne çıktı.

Hilal SARI

Omicron piyasaları sarstı. Tedarik darboğazları ve enerji kriziyle toparlanmada ivme kaybeden küresel ekonomilerde şimdi de COVID- 19'un yeni varyantından kaynaklı endişeler yaşanıyor. Önceki varyantlara göre çok daha bulaşıcı ve aşıya dirençli olduğu düşünölen Omicron, hisse piyasalarından petrole, kripto paralardan tahvil getirilerine birçok varlık sınıfında düşüşlere yol açtı.

Dünyada yeniden gündeme gelen kapanmalar, ekonomik faaliyetlerin daha da yavaşlayacağına işaret ediyor. Uzmanlar, artan risklerle birlikte, dolar da dahil güvenli liman para birimlerinin ve sabit getirili varlıkların daha iyi performans sergileyeceğı görüşünde.

Dünya Sağlık Örgütü tarafından "Omicron" adı verilen ve hızla "endişe verici varyant" olarak tanımlanan yeni COVID-19 varyantının zaten tedarik darboğazları ve enerji kriziyle boğuşan küresel ekonomide iyileşmeye büyük engeller oluşturmasından endişe ediliyor.

Güney Afrika bağlantılı uçuşların gerçekleştiğı İngiltere'de ve Avrupa Birliğı'nde birçok ölkede tespit edilmeye başlayan varyant sınırların tekrar kapanmasına ve gece kulübü ve barlarda saat kısıtlamaları getirilmesi gibi reel ekonomileri doğrudan

etkileyen kısıtlamaların geri gelmesine neden oluyor. İngiltere ülkeye giren herkese “PCR testi negatif çıkıncaya kadar” izolasyon koşulu getirdi. ABD, İngiltere, Kanada ve birçok AB ülkesi Güney Afrika ve bazı Afrika ülkeleriyle uçuşları tekrar askıya aldı. İsrail sınırlarını tüm yabancılara kapattı. İsviçre karantina gerektiren ülke listesine İngiltere, Çekya, Hollanda, Mısır ve Malawi’yi de ekledi. Vakaların zaten hızla artmakta olduğu ve 4. dalga yaşanan Avrupa’da yeniden daha bulaşıcı bir varyantın ortaya çıkması yılın en fazla alışveriş yapılan dönemi olan Noel tatili öncesinde büyük belirsizlik yaratıyor ve zaten hız kesmekte olan ekonomik iyileşmede hızlı bir gerileme yaşanacak olmasından endişe ediliyor. Diğer varyantlara göre çok daha kolay bulaşabildiği ve aşılara karşı daha dirençli olduğu tahmin edilen ve ilk Güney Afrika’da görüldükten sonra Delta gibi hızla tespit edildiği ülke sayısı her saat artan OmiKron, şimdiye kadar tespit edilen varyantlara göre “çok daha fazla” mutasyon taşıyor olması nedeniyle hem bilim insanlarını hem hükümetleri alarma geçirmiş durumda.

“Önlemler bilim insanlarına zaman kazandıracak”

22 Kasım’da tespit edilen virüsün 9 Kasım’da gelen bir hastadan alınan örnekte tespit edilmesi, virüsün hızlı bir şekilde farklı ülkelere yayılacak vakti olduğu endişesini doğuruyor. DSÖ İngiltere Başbakanı Boris Johnson’ın da dediği gibi hükümetler şu anda “bilim insanlarına zaman kazandırmak amacıyla” kısıtlamalara karşı tepkilerin büyüdüğü bir dönemde COVID-19 kısıtlamalarını tekrar geri getiriyor. Aşı üreticileri de hızla Omicron çalışmalarına başlıyor.

“Piyasalar pandeminin bitişini kutluyordu; Bam! Daha bitmedi”

Hükümetlerin ve sağlık otoritelerinin yeni varyantın yayılmasını engellemek için hızla aldığı kararlar hem reel ekonomileri hem finans piyasalarını yeniden sarsıyor. Cumberland Advisors’dan Baş Yatırım Stratejisti David Kotok’un da ifadeleriyle “Piyasalar pandeminin bitişini kutluyordu. Bam! Daha bitmedi”. OANDA piyasa analisti Craig Erlam’a göre en endişe verici şey henüz yeni varyant hakkında çok bilgi olmaması ancak “Delta’dan daha sorunlu olacağına dair işaretler mevcut. Piyasadaki en büyük korku ise varyantın aşılara karşı dirençli olması.” Erlam yatırımcılar nezdindeki endişe halinin varyantla ilgili yeni net bilgiler gelene kadar hafta boyunca etkili olmasını beklediklerini aktarıyor. Toronto merkezli CIBC Capital Markets’tan Foreks Stratejileri Direktörü Bipan Rai ise varyantın spike proteininde çok fazla mutasyon olmasının birçok piyasa oyuncusu tarafından “Pandemide yeni bir evreye giriyoruz” şeklinde yorumlanmaya başladığını aktarıyor. Rai “Yeni karantina ve kısıtlamalar devreye sokulabilir ve kesinlikle yeni aşılara ihtiyacımız olacaktı gibi duruyor” diyor.

DOLAR 17 AYIN ZİRVELERİNDE YERİNİ SAĞLAMLAŞTIRIYOR

ABD Merkez Bankası’nın sıkışmaya başlamasıyla risk iştahının zaten azalmaya başladığı bir dönemde ortaya çıkan Omicron, küresel piyasaları da altüst etti. Finans piyasaları cuma günü 2021’in en kötü gününü yaşarken, özellikle Afrika ülkelerine yönelik seyahat kısıtlamalarının tekrar geri getirilmesiyle hava yolları ve turizm

sektörlerinin hisselerinde sert düşüşler görüldü. Avrupa borsalarında kayıplar yüzde 5'e yaklaşırken, Asya ve ABD'de de endekslerde yüzde 2'nin üzerinde sert kayıplar yaşandı. Volatilité de artıyor ve Wall Street'in "korku endeksi" olarak da bilinen Vix endeksi 2021'in ilk çeyreğinden bu yana en sert yükselişlerden birini Omicron haberleriyle kaydetti. Çarşamba günü 18,58 düzeyinde olan endeks cuma kapanış itibarıyla 28,62'ye sıçradı. Dolar endeksi ise Temmuz 2020'den bu yana en yüksek düzeyler olan 96'nın üzerindeki yerini sağlamlaştırıyor. Societe Generale'den Kenneth Broux ise yeni varyantın Japon yeni ve İsviçre Frangı gibi güvenli liman para birimlerine yaradığını aktarıyor. CIBC'den Rai dolarda bazı kâr satışlarının olduğunu ancak doların güvenli liman cazibesinin de hala devam ettiğini aktarıyor. Kısa vadede bazı kısa ve uzun pozisyonlarda bir dengelenme hareketi görülebileceğini aktaran Rai "Ancak riskten kaçış hali devam ederse doların diğer para birimlerine karşı güçlendiği seyrin devam etmesini bekleyebiliriz" diyor. Western Union Business Solutions Kurumsal Risk Müdürü Michael Goshko petroldeki düşüşle değer kaybeden Kanada Dolarına ilişkin bir değerlendirmesinde "Piyasalarda şu anda 'önce vur sonra soru sor' hissiyatı olduğunu" belirtiyor. Faiz beklentilerine göre şekillenen ABD tahvil getirileri de Omicron varyantıyla sert düşüyor. Güvenli liman tahvile girişlerle 10 yıllık ABD Hazine tahvilinde getiri 16.8 baz puan düşüşle yüzde 1,477'ye kadar geriledi. LPL Financial Başstratejisti Ryan Detric "Ekonomilerdeki iyileşme çok etkileyiciydi ve bunun üstüne çıkabilecek tek şey daha tehlikeli bir varyanttı. Zamanla ne kadar endişelenmemiz gerektiğini göreceğiz ama yatırımcılar olası kötü haberlere karşı satışlar yapıyor" diyor.

PETROLDE YILIN EN KÖTÜ GÜNÜ: 70 DOLARA DÖNDÜ

Petrol de bu seyahat yasaklarından payını aldı ve yılın en kötü gününü kaydederek yüzde 13 düşüşle tekrar 70 dolar bandına döndü. ABD petrolü WTI 70 doların da altında 67,40 dolar/ varil seviyesine kadar indi. Her saat yeni bir ülkenin daha Omicron listesine eklenmesiyle Brent'te de tekrar 70 doların altının görülebilmesi an meselesi.

BİTCOİN AYI PİYASASINA GİRDİ

Omicron varyantının risk iştahını törpülemesi kriptopara piyasalarına da yaramıyor. Bitcoin daha bu ay görmüş olduğu 69 bin tarihi rekorundan yüzde 20 düşmüş durumda. 53.549 dolara kadar gerileyen Bitcoin, cuma günü yedi haftanın en düşük düzeyine geriledi ve "zirveden yüzde 20 düşüş" olarak da tanımlanan ayı piyasasına girdi. İkinci büyük kripto para Ether'de düşüş yüzde 10'u geçti ve 3.917 dolar seviyesi görüldü. XRP'de de düşüş yüzde 10'a yaklaştı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: Ticaret hacmini 100 milyar dolara çıkarmalıyız

Cumhurbaşkanı Erdoğan, EİT Zirvesi'nde yaptığı konuşmasında "Yaklaşık 500 milyon nüfusu barındıran coğrafyamızın sunduğu yüksek potansiyelden daha fazla yararlanmalıyız. Ticaret hacmimizi 100 milyar dolar seviyesine çıkartmak için gayretlerimizi yoğunlaştırmalıyız." ifadelerini kullandı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türkmenistan'ın başkenti Aşgabat'ta, Karakum Otel'de düzenlenen Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) 15. Zirvesi'nde konuştu.

Konuşmasına, tüm katılımcıları selamlayarak başlayan Erdoğan, zirve vesilesiyle bir araya gelmekten duyduğu bahtıyarlığı ifade etti.

Türkmenistan Devlet Başkanı Gurbanguli Berdimuhamedov'a misafirperverlikleri için teşekkürlerini ileten Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye olarak zirve dönem başkanlığını devrettiklerini belirterek, yeni dönem başkanı Türkmenistan'a başarılar diledi.

Zirvenin, ülkeler ve bölge için hayırlı olmasını dileyen Erdoğan, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan ve Türkmenistan'ın bağımsızlıklarının 30. yıl dönümünü tebrik etti.

"Aşımızı milletimizle birlikte tüm insanlığın hizmetine sunacağız"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, yaklaşık iki yıldır tüm insanlığın küresel çapta bir tehditle mücadele ettiğine dikkati çekerek, 5 milyondan fazla insanın hayatına mal olan COVID-19 salgınının ekonomi, ticaret ve turizm başta olmak üzere her alanda etkilerini sürdürdüğünü söyledi.

Zirvenin, COVID-19 ile mücadelede iş birliğinin ve dayanışmanın daha da güçlenmesine vesile olmasını temenni eden Erdoğan, "Türkiye olarak bu zorlu süreçte dünyanın dört bir yanından aldığımız yardım taleplerini karşılamaya gayret ettik. Şimdiye kadar aralarında teşkilat üyelerimizin de olduğu 160 ülke ve 12 uluslararası kuruluşa yardım ulaştırdık. Teşkilatımızın bazı üyelerine tıbbi malzeme ihracat ve satın alma izinleri, eğitim ve personel desteği vermek suretiyle de ayrıca destek olduk." diye konuştu.

Erdoğan, 11 ülkeye de aşı tedarikinde bulunduklarını hatırlatarak, "Yerli aşımız TURKOVAC için acil kullanım onayına kısa süre önce başvurduk. İnşallah süreç tamamlanınca aşımızı milletimizle birlikte tüm insanlığın hizmetine sunacağız." ifadesini kullandı.

"Yüksek potansiyelden daha fazla yararlanmalıyız"

Zirvenin "Birlikte Geleceğe" temasıyla düzenlendiğinin altını çizen Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Teşkilatımızdan ekonomik iş birliğimizin güçlendirilmesi bakımından nasıl daha iyi faydalanabileceğimizi belirlememiz önem taşıyor. Ortak hedeflerimize ulaşabilmemiz için gerekli yol haritası 2025 vizyon belgesinde yer alıyor. Bugün onaylayacağımız Aşkabat Eylem Mutabakatı'nı da bu doğrultudaki güçlü irademizi vurgulayan bir belge olarak görüyoruz. 8 milyon kilometrekarelik bir alanda yaklaşık 500 milyon nüfusu barındıran coğrafyamızın sunduğu yüksek potansiyelden daha fazla yararlanmalıyız. Ticaret hacmimizi 100 milyar dolar seviyesine çıkartmak için gayretlerimizi yoğunlaştırmalıyız. Bu kapsamda, öncelikle 2025 Vizyon Belgesi'nin de stratejik hedefleri arasında yer alan ticaret anlaşması ECOTA'yı yürürlüğe koymalıyız."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 17 yıldır uygulanamayan bu anlaşmanın bölge içi ticaretin hak ettiği seviyelere ulaşmasını sağlayacak ana enstrüman olduğuna inandığını belirterek, "İstanbul'da ev sahipliği yaptığımız EKO Bank'ta kurumsal ve mali kapasitenin artırılması suretiyle tüm teşkilat üyelerinin katılımıyla kalkınmamızda daha önemli işlevler yerine getirilebilir." görüşünü paylaştı.

Ankara'da bulunan eğitim enstitüsünün üyeler arasındaki iş birliğini artırarak, insani kalkınmaya ciddi katkılarda bulunmaya başladığını vurgulayan Erdoğan, yine Ankara'da faaliyetlerini sürdüren Gıda Güvenliği Bölgesel Koordinasyon Merkezi'nin de gıda güvenliğinin temini ve bölgede tarım sektörünün geliştirilmesinde önemli rol üstlendiğini dile getirdi.

Bölgesel ve küresel ulaşım ağlarının öneminin salgın ortamında bir kez daha ortaya çıktığını aktaran Erdoğan, şöyle devam etti:

"Bölgemizde ulaşım altyapısının geliştirilmesi ve modern İpek Yolu'nun canlandırılması gayretlerimiz hız kesmeden devam ediyor. Türkiye'nin öncülüğünü yaptığı Hazar Geçişli Doğu-Batı Orta Koridor Girişimi ve Bakü-Tiflis-Kars Demir Yolu hattı bu bağlamdaki çabalarımızın en somut tezahürüdür. Ülkemizle bölgemiz arasında doğrudan kara yolu bağlantısı kuracak Zengezur Koridoru'nun da önemi aşikardır. Keza Asya ile Avrupa'yı birbirine bağlayan Marmaray, Yavuz Sultan Selim Köprüsü, Avrasya Tüp Geçidi, İstanbul Havalimanı, Marmara Otoyolu, İstanbul-İzmir Otoyolu tamamlayıcı projelerimiz arasındadır. Yine doğu-batı bağlantısına katkıda bulunacak Filyos Limanı, 1915 Çanakkale Köprüsü ile Çandarlı Limanı projelerinde çalışmalarımız sürüyor. İslamabad-Tahran-İstanbul kara yolunun işlerlik kazanması ve aynı güzergahtaki demir yolu hattının canlandırılması gayretlerini de memnuniyetle karşılıyoruz."

Teşkilatı daha çok sahiplenmeleri, reform sürecini devam ettirmeleri ve güçlü bir bütçeyle etkin kılmaları gerektiğine inandığını anlatan Erdoğan, şunları kaydetti:

"Ciddi bir insani ve ekonomik krizle karşı karşıya bulunan Afganistan'da bir an evvel kalıcı barış ve istikrarın tesis edilmesi önemlidir. Ülkenin tüm kesimlerinin beklentilerini karşılayacak bir yönetim anlayışının geliştirilmesi ortak temennimiz ve hedefimizdir. Afganistan'da sağlık, eğitim gibi kritik sektörler dahil temel devlet yapılarının işler halde tutulması yönündeki çabaları destekliyoruz. Tüm bölgemizi etkileyecek bir mülteci krizinin önlenmesi için Afgan ekonomisinin ayağa kaldırılması gerekiyor. Türk Kızılay ve sivil toplum kuruluşlarımız, bu ülkede giderek büyüyen açlık ve kıtlık tehlikesine karşı insani yardım faaliyetlerini artırdılar. İran'a uygulanan tek taraflı yaptırımların son bulması ve tüm tarafların, kapsamlı ortak eylem planına geri dönerek yükümlülüklerini yeniden üstlenmeleri, bölgemizin ekonomik refah ve istikrarına katkı sağlayacaktır."

"Azerbaycan'ın yanında olmayı sürdüreceğiz"

Azerbaycan'ın işgal altındaki topraklarını kurtarmasının bölgede kalıcı barış ve istikrarın tesisinin de kapılarını açtığına değinen Erdoğan, "Azerbaycan'ın, bölgede refahın artması için birbiri ardına hayata geçirdiği projeler takdire şayandır. Bu adımlar, bölgede normalleşme çabalarını destekleyecektir. Türkiye olarak bu süreçte Azerbaycan'ın yanında olmayı sürdüreceğiz. Teşkilat olarak da Azerbaycan'la tam dayanışma içerisinde olmamız büyük önem arz ediyor." değerlendirmesinde bulundu.

Kıbrıs konusuna ilişkin de değerlendirmelerde bulunan Cumhurbaşkanı Erdoğan, şunları dile getirdi:

"Kıbrıs meselesinde, Kıbrıs Türk halkının egemen eşitliğinin ve eşit uluslararası statüsünün tescil edilmesi, çözümün anahtarıdır. Tüm dost ve kardeş ülkelerin, Kuzey

Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin çözüm vizyonunu ön yargısız bir şekilde değerlendirmesini istiyorum. Teşkilatımızın gözlemci üyesi olan Kıbrıs Türklerinin maruz kaldığı tecridin hafifletilmesine yönelik spor, kültür, eğitim, turizm gibi alanlarda ilişkilerin geliştirilmesini teşvik ediyoruz."

Erdoğan, "Bölgesel ve uluslararası iş birliği, terörle mücadelede hayati önemdedir. Mücadelemizi, terör örgütleri arasında ayırım yapmaksızın sürdürmeliyiz. Bölgemiz PKK, YPG, FETÖ, DEAŞ gibi eli kanlı terör örgütlerinden temizlendikçe huzur, istikrar ve ekonomik kalkınma da hızlanacaktır. Terörün her türlüsüne karşı dayanışma içinde hareket etmemiz, bu bakımdan çok önemlidir." sözlerini sarf etti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, dönem başkanı Türkmenistan başta olmak üzere, zirvenin başarısında emeği geçen tüm üye devletlere ve sekreteryaya teşekkür etti.

Türkiye-Türkmenistan ticaretinde hedef 5 milyar dolar

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Türkmenistan ile ticaret hacmimizi, ilk planda 5 milyar dolara çıkartmak üzere gerekli adımları atmak konusunda kararlıyız." dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Türkmenistan Devlet Başkanı Gurbanguly Berdimuhamedov, Oğuzhan Köşkü'ndeki baş başa ve heyetler arası görüşme ile anlaşmaların imza töreni ardından ortak basın toplantısı düzenledi.

Türkmenistan'ın bağımsızlığının 30. yıl dönümünü tebrik eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin Türkmenistan'ın bağımsızlığını ilk tanıyan ve Aşkabat'ta ilk büyükelçilik açan ülke olduğunu anımsattı.

Türkiye ile Türkmenistan arasında 8 anlaşma imzalandı

Kardeşlik ilişkileri çerçevesinde Türkmenistan'ı ve başarıyla sürdürdüğü tarafsızlığı desteklemeye devam edeceklerini bildiren Erdoğan, "Kadirli Doğanımı, 'gözlemci üye devlet başkanı' sıfatıyla ilk kez katıldığı, Türk Devletleri Teşkilatı Zirvesi vesilesiyle kısa süre önce İstanbul'da misafir ettik. Türkmenistan'ın da aramıza katılmasıyla aile fotoğrafımız tamamlandı. Türkmenistan'a bu vesileyle tekrar, 'Kardeşler Meclisi'ne hoş geldiniz diyorum." ifadelerini kullandı.

Türkmenistan Devlet Başkanı Berdimuhamedov ile gerçekleştirdikleri görüşmelerde, "kemik kardeşliği"ne dayanan ilişkileri tüm boyutlarıyla ele aldıklarını söyleyen Erdoğan, şöyle devam etti:

"Ticaret hacmimizi, ilk planda 5 milyar dolara çıkartmak üzere gerekli adımları atmak konusunda kararlıyız. Kara ve hava yolu taşımacılığının yanı sıra enerji alanındaki iş birliğimizi geliştirmek amacıyla yapabileceklerimiz hakkında görüş alışverişinde bulunduk. Tarihi ve kültürel ortaklığa dayalı stratejik iş birliğimiz çerçevesinde eğitim, kültür, gençlik ve spor gibi beşeri alanlardaki ilişkilerimize yeni bir ivme kazandırma konusunda da hemfikiriz.

Bugün imzaladığımız ortak bildiri, 9 maddeden aynı zamanda oluşuyor, ve bu anlaşmayla birlikte kardeş Türkmenistan ile ilişkilerimizin ahdi zeminini daha da güçlendirdik. İnşallah yarın da Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Zirvesi vesilesiyle Kadirli Doğanım ile tekrar bir araya geleceğiz. Diğer dost ve kardeş ülke liderleriyle Teşkilat çerçevesindeki iş birliğimizi nasıl daha da ilerletebiliriz, bunları da tek tek kendileriyle görüşme fırsatını bulacağız. Değerli Devlet Başkanı, Kadirli Doğanım Berdimuhamedov'a ve tüm Türkmen makamlarına misafirperverlikleri için şükranlarımı sunuyor, görüşmelerimizin ve imzaladığımız belgelerin hayırlara vesile olmasını Rabbimden niyaz ediyorum."

Türkmenistan Devlet Nişanı takdimi

Basın toplantısının ardından Türkmenistan Devlet Başkanı Berdimuhamedov tarafından Devlet Nişanı tevcih edilen Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkmenistan Devlet İşbirliği Nişanı'nın tarafına tevcihinden dolayı onur duyduğunu belirtti.

"Bu nişanla şahsıma gösterilen teveccüh için yürekten teşekkür ederim." diyen Erdoğan, "Bu ali nişana layık görülmem, ata yurdumuz Türkmenistan'a gerçekleştirdiğim resmi ziyareti taçlandırmıştır. Nişanın Türkiye Cumhurbaşkanı olarak şahsıma tevcihi karşılıklı saygı, anlayış ve ortak çıkarlar temelinde her alanda gelişen ilişkilerimizin somut bir tezahürüdür. Ülkelerimiz arasındaki dostluk ve karşılıklı muhabbetin yeni bir sembolü olarak gördüğüm bu nişanla kemik kardeşliğimiz bir kez daha perçinlenmiştir." ifadelerini kullandı.

Nişanla kendine yüklenen vazifeyi büyük heyecan ve gururla yerine getireceğini bildiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Bu duygu ve düşüncelerle büyük bir şerefle taşıyacağım Devlet İşbirliği Nişanı'nı almaktan duyduğum mutluluğu ifade ediyorum. Başta zati devletleri, Kadirli Doğanım olmak üzere tüm Türkmen Doğanlarıma teşekkür ediyorum." dedi.

Bu fikir benim, telif hakkımı isterim!

Alaattin AKTAŞ

29 Kasım 2021 Pazartesi

✓ **Büyüklerle masallar kıvamında bir senaryo yazdık ve her düşük faiz söyleminde buna köşemizde yer verdik. Bir işadaminin kafasında canlanan hayaldi yazdıklarımız ve bu işadama düşük faiz sonucu yaşanacakları öğrendikçe "Aman faize dokunmayın" diye haykırıyordu.**

✓ **Gün geldi, bizim senaryomuz adım adım uygulamaya konulmaya başlandı. Biz de çoğunluk gibi hayretler içinde olan biteni izliyoruz...**

Bu konuyu ilk işlediğimde başlığı "Faiz yüzde 1'e indirilseydi" diye atmıştım. Başlık zaten konunun ne olduğunu söylüyordu. Daha sonra aynı yazıya başlığı değiştirmeden birkaç kez daha yer verdim. Son olarak içerik aynı kalmakla birlikte başlığı "Faiz yüzde 1'e indirildi, artık enflasyon düşünsün" diye değiştirdim ve bu yazıyı 18 Ekim'de tekrarladım. Çünkü düşük faiz söylemleri sürekli gündemdeydi.

Ama artık düşük faiz söylemden öte bir eyleme dönüştü; politika değişti.

Bizim birkaç kez yazdığımız senaryoyu şimdiye kadar hiç okumamış olanlar muhtemelen vardır. Özetleyelim:

"Merkez Bankası bir gece yarısı aldığı kararla faizi yüzde 1'e indirir. Bu karara 'Yeter faizden çektik, nihayet kurtulduk, artık kredi kullanıp işimi büyütebileceğim, yatırım yapabileceğim' diye başlangıçta çok sevinen bir işadama, daha sonra olacakları duyup algıladıkça neye uğradığını şaşırır.

Neler mi olacaktır?

Enflasyon yüzde 20'lerde gezinirken Merkez Bankası faizi yüzde 1'e çekince bankalar da mevduat faizini yüzde 2'ye, 3'e indirecek, bu durumda mevduat sahipleri paralarını çekmek isteyecek ve sistem tıkanacaktır. Para basılıp ödeme yapılacaktır ama o durumda da piyasada müthiş bir TL bolluğu olacaktır. Bu durum enflasyonu tırmandıracaktır. Elindeki TL ile ne yapacağını bilemez hale gelen vatandaş bırakın

her günü her saat artmaya başlayan fiyatlardan olabildiğince az etkilenmek için stok yapmaya başlayacaktır. Ayrıca vatandaş dövize hücum edecek ve bunun sonucunda tırmanışa geçecek kur birkaç günde katlanacaktır. Yani enflasyonun çok çok altına indirilecek bir faiz, ekonomide onarılmaz yaralar açacaktır.”

Senaryomuz kabaca buydu. Ama bu olanlar tabi ki gerçek değil, bir işadaminin zihninden geçirdikleriydi. İşadaminin kafasında düşük faizi duya duya bunlar canlanmıştı.

Telif hakkımız doğmuyor mu?

Bu senaryoyu uzun uzun ve ayrıntılı bir şekilde defalarca yazdık.

Enflasyon yüksekken faizin indirilemeyeceğini, indirilmemesi gerektiğini anlatmak istedik.

Ama gelin görün ki bu senaryomuz çalındı!

Her ne kadar biz bunun olmayacağını anlatmak amacıyla yazmışsak da, şimdi özünde aynı senaryo uygulamaya konuluyor.

Dolayısıyla fikir bizden çıktı, herhalde bir telif hakkımız doğmuştur!

Öncekileri boş verin, son OVP'yi nasıl izah edeceğiz?

Bu yeni ekonomi politikasına geçiş için 19 yıllık bir hazırlıktan söz edildi ya... Diyelim bu çok köklü bir değişiklik ve bunun için böylesine uzun bir dönem hazırlığa gerek duyuldu, bunu normal kabul edelim.

Beş yıl, on yıl önce ne yapıldığını da bir kenara bırakıp şunu soralım:

“Madem kasım ayında yeni bir politika uygulamaya başlayacaktık, daha bu yılın eylül ayında açıkladığımız 2022, 2023 ve 2024 yıllarını kapsayan son orta vadeli program bir şaşırtmaca mıydı, dikkatleri başka yöne çekmek için mi bu programı yayımladık?”

2022-2024 dönemini kapsayan OVP'ye ortalama kur tahmini olarak 2022 için 9.27, 2023 için 9.77, 2024 için 10.27 yazıldı. Düşünün, bu tahminler daha üç ay önce yapılmış. Oysa dolar kurunun şimdiden 13'ü aştığını ve 12-13 arasında dengelenir gibi olduğunu görüyoruz. Devam edelim sormaya:

“Programa bu tahminleri yazarken ‘Kamuoyunu nasıl da şaşırtıyoruz ama’ diye düşünerek eğlendiniz mi; yoksa aslında öyle yıllardır hazırlığı süren bir program filan yoktu da son anda böyle bir makas değişikliğine gitmeyi gerekli mi gördünüz?”

Ve şunu da soralım:

“Diyelim bu program için 19 yıldır hazırlık yapılıyordu. Sahi bu hazırlığı kim ya da kimler yapıyordu? Ayrıca ekonomi hangi aşamaya geldi ki siz yeni bir ekonomik sisteme geçmeyi uygun buldunuz. Yani zamanlamayı ta başta mı 2021 sonu olarak belirlemiştiniz, yoksa bazı göstergeler bir anlamda şimdi olgunlaştığı için mi geçiş bugünlere denk geldi?”

Varsayalım bu politika müthiş; peki sonuç ne zaman alınacak?

Diyelim bu yeni ekonomik politika şimdiye kadar kimsenin aklına gelmemiş şahane bir tercih, şahane bir sonuç verecek. Aslında “kimsenin aklına gelmemiş” kısmı doğru zaten; dünyada ilk biz deniyoruz.

Elde edilecek sonuçların da çok iyi olacağını kabul edelim. Faizi enflasyonun altında tutunca ekonominin şaha kalkacağını, işsizliğin azalacağını, cari açık sorununun gündemden düşeceğini varsayalım. Bunların hepsi gerçekleşecek ve Türkiye bir daha ekonomik kriz yaşamayacağı günlere kavuşacak.

Ama bu aşamada basit bir soru yanıtız:

“Bu adımları attığımız için yaşamaya başladığımız sıkıntılar ne zaman bitecek ve o refah günlerine kavuşmamız ne zaman gerçekleşecek?”

2023’ten önce mi?

Bu soruya mantık çerçevesinde verilecek yanıt hiç kuşku yok “2023’ten önce” olacaktır. Öyle ya, vatandaşa geçmişi mumla aratan bir dönemi öyle yıllar yılı yaşatmayı, hele hele böyle bir ortamda seçime gitmeyi kim ister.

Dolayısıyla demek ki bu yeni ekonomi politikasının bir sonucu olacak ve bu sonuç bir yıl içinde alınacak, hesap bu.

Ama acaba o sonuç olumlu olur mu; hayır olmaz, kesinlikle olmaz!

Bakın biz büyüklere masallar kıvamındaki senaryomuzun gün gelip uygulamaya konulacağını hiç düşünmemiştik doğrusu ama bu senaryoyu gerçek kılmak adına adım adım yol alınıyor ve biz de büyük çoğunluk gibi olan biteni hayretler içinde izliyoruz.

Faiz aralıkta da düşürülecek. Şimdilik tahmin bir puanlık indirim yapılacağı yönünde. Yani faiz yüzde 14’e çekilecek. Ama bakarsınız indirim daha da yüksek olur.

Artık enflasyonla ilgili tahmin yapmak hiç kolay değilse de ekim sonunda yüzde 20 eşliğinin hemen altında bulunan yıllık TÜFE’nin aralık sonunda yüzde 25-30 aralığında oluşması beklenmeli. Şu durumda faiz, enflasyonun yarısı düzeyinde kalmış olacak.

Vatandaş TL’de kalmaya devam ediyorsa, çaresizliğinden ediyor demektir. TL’de durmayanların ağırlıkla nereye yönelecekleri de belli; döviz ve altın. Kur nereye gidecek, bu kur artışı enflasyonu nerelere taşıyacak artık, hep birlikte göreceğiz.

Başbakanlardan, bakanlardan bile gizlenen hazırlık!

Doğru ya da yanlış; sonuçları olumlu olur ya da olmaz; onlar apayrı bir tartışma konusu. Ama şunu anlayamadık; anlayan olmuş mudur, ondan da kuşkuluyuz.

Bu ekonomi politikası için 19 yıldır hazırlık yapıldığı söylendi değil mi, 19 yıldır!

Öyle anlaşıyor ki bu sürede başbakanlık yapan Ahmet Davutoğlu’nun da, bakanlık yapan, hem de ekonomiden sorumlu konumda bulunan Ali Babacan’ın da, Merkez Bankası Başkanlığı yapan isimlerin de bu hazırlıktan haberi yokmuş. Olsa herhalde şimdiye kadar bunu söylerlerdi.

“Türkiye 2022’ye doğru ekonomi politikasını kökten değiştirip düşük faiz-yüksek kura geçecek” derlerdi.

Bu makas değişikliğini bile bile gizlemiş olamayacaklarına göre demek ki bu hazırlıktan onların bile haberi olmamış.

Yoksa, böyle bir hazırlık aslında söz konusu değildi de içinde bulunulan koşullarda bir şok tedavisine mi ihtiyaç duyuldu? Hani kalbi duran hastaya elektro şok uygulanması gibi.

“Kuru düşük tutmaya dönük politikayla bir yere varamadık, işler iyice sarpa sarıyor, bir de bunu deneyelim” mi denildi?

Sanki biraz öyle olmuş gibi görünüyor, değil mi...

Abdulkadir Selvi

Akşener'in İmamoğlu ısrarı ve Mansur Yavaş faktörü

29 Kasım 2021

Meral Akşener daha ne desin, nasıl anlatsın.

Ekrem İmamoğlu'nu "İkinci Fatih" ilan etti, anlamadılar. **İmamoğlu**'nun yüzünde "Rabbi Yessir" mührünü gördü, inanmadılar. En sonunda **İmamoğlu**'na, "Bu çalışma performansınızın devamını dilerim ki cumhurbaşkanlığı seçiminde lazım" dedi. Hem de nerede dedi? **Kemal Kılıçdaroğlu**'nun katıldığı bir programda dedi.

Daha ne desin? Bir tek benim cumhurbaşkanı adayım **Ekrem İmamoğlu** demediği kaldı. **Kemal Kılıçdaroğlu** ile seçime gidersek kazanamayız demediği kaldı. Ben **Kemal Kılıçdaroğlu**'nu değil, **Ekrem İmamoğlu**'nu destekliyorum diye ilan etmediği kaldı.

AKŞENER'İN TAKTİĞİ

Peki karar anı geldiğinde bunu söyler mi?

Akşener, **Kılıçdaroğlu**'nun cumhurbaşkanı adaylığı konusunda istekli olduğunu görüyor. **Ekrem İmamoğlu** ve **Mansur Yavaş**'ı gerilettiğinin de farkında. **Kılıçdaroğlu** masaya oturmadan Millet İttifakı liderlerine adaylığını kabul ettirme stratejisi izliyor. Ama **Akşener** de, **Kılıçdaroğlu** ile seçimlerin kazanılamayacağını farkında. O nedenle her defasında elini daha da yükseltiyor. Kızım sana söylüyorum, gelinim sen anla misali **Ekrem** sana söylüyorum, **Kılıçdaroğlu** sen anla taktiğini izliyor. **Ekrem İmamoğlu**'nu ön plana çıkarıyor.

A VE B PLANI

Ama bu taktikler **Kılıçdaroğlu**'nu durdurmaya yetmezse **Akşener**'in, **Abdullah Gül** konusunda olduğu gibi **Kılıçdaroğlu**'nun adaylığını da engellemesi sürpriz olmamalı.

Akşener'in A planının **Ekrem İmamoğlu** olduğu net. B planında ise **Mansur Yavaş** yer alıyor. O nedenle cumhurbaşkanı adaylığı konusunda Millet İttifakı'nda büyük bir basınç söz konusu. **Ekrem İmamoğlu** ile **Kemal Kılıçdaroğlu** arasındaki gerilim ise 2023 yaklaştıkça daha da artacak gibi görünüyor.

MANSUR YAVAŞ'A DİKKAT

Hep **Kılıçdaroğlu** ve **İmamoğlu** üzerine odaklanıyoruz ama ben **Mansur Yavaş** ismine dikkat edin derim. **Mansur Yavaş** kendini "**G günü**"ne saklıyor.

Mansur Yavaş, Kılıçdaroğlu-İmamoğlu rekabetine girmiyor, cumhurbaşkanlığı savaşının dışında yer aldığı için yıpranmıyor. **Kılıçdaroğlu** ile **İmamoğlu** rekabeti, iki ismin devre dışı kalmasına yol açarsa yıpranmamış taptaze bir isim olarak **Mansur Yavaş** orada duruyor.

YENİ İTTİFAKLAR YOLDA

Seçimin ucu görününce ittifak arayışları da hızlandı. Muhalefet cephesinde hareketli bir haftaya giriyoruz. **Ahmet Davutoğlu**'nun ardından **Abdullah Gül**'ün bu hafta içinde **Temel Karamollaoğlu** ile bir araya gelmesi bekleniyor. **Ahmet Davutoğlu**, başbakan olduğunda **Abdullah Gül**'ü ziyaret etmişti ancak **Gül**, birlikte fotoğraflarının yayınlanmasını istememişti. Birlikte görüntü vermekten kaçınmıştı. Cumhurbaşkanlığı'ndan inip başbakanlık görevini üstlenmeyi beklerken, **Ahmet Davutoğlu**'nun başbakan olmasından dolayı kırıyordu.

Davutoğlu'nun çok istemesine rağmen birlikte görüntülerinin servis edilmesi engellenmişti.

Davutoğlu, samimi bir görüşme yaptıklarını, ülke sorunlarını ele aldıklarını söyledi. Ama **Gül**'ün cumhurbaşkanlığı seçimlerine girmediğini ifade etti. **Gül**, **Davutoğlu**'na güvenmemiştir. Cumhurbaşkanlığı işini **Temel Karamollaoğlu, Kemal Kılıçdaroğlu** ve **Ali Babacan**'la konuşur.

YENİ İSİM

Bu kez **Abdullah Gül**'ün ortak cumhurbaşkanlığı adaylığından ziyade **Abdullah Gül**'ün de destekleyeceği, Kürtlerden ve muhafazakâr kesimden oy alabilecek yeni bir isim gündeme gelebilir. O nedenle hem **Abdullah Gül**'ü hem de **Temel Karamollaoğlu**'nu da dikkatle izlemekte yarar var.

PUTİN-MEDVEDEV MODELİ

Abdullah Gül'ün son dönemlerinde “**Putin-Medvedev**” modeli konuşuluyordu. **Erdoğan** cumhurbaşkanı, **Abdullah Gül** başbakan modeliydi bu. Ama **Erdoğan** istemedi. **Abdullah Gül** ise cumhurbaşkanlığından indikten sonra AK Parti'ye dönmedi. **Erdoğan**'ı tasfiye planlarının merkezinde yer aldı. 2018 seçimlerinde olduğu gibi **Erdoğan**'ın karşısına muhalefetin ortak adayı olmak için çaba gösterdi. Başaramadı ama köşesine de çekilmedi. DEVA Partisi'ni kurdurarak AK Parti'yi bölmeyi denedi ama başarılı olamadı. Ama pes etmedi.

ABDULLAH GÜL ANTRENÖR

12 Eylül'ün siyasi yasaklı döneminde **Demirel**'e, “**Bir bilen**” denilirdi. Bir de Büyük Türkiye Partisi ve Doğru Yol Partisi'nin kuruluş dönemlerinde, “**Antrenör**” diyenler de vardı. **Hüsamettin Cindoruk** ya da **Yıldırım Avcı**, **Demirel**'den siyasi taktik alırlardı.

İMAMOĞLU'NU KİM BULDU

Abdullah Gül de **Erdoğan** karşıtı cephenin antrenörlüğüne soyundu.

Yerel seçimlerde **Ekrem İmamoğlu** ismi ortaya çıkınca CHP'nin etkili isimlerinden birisi, “**Ekrem İmamoğlu'nu birkaç isim arasından Abdullah Gül, Mesut Yılmaz ve Kemal Kılıçdaroğlu belirlediler**” demişti.

ÜÇÜNCÜ İTTİFAK

Bu noktada yazının başına dönmek istiyorum. İttifaklar konusunda çok önemli gelişmelere hazır olun. Çünkü Cumhur İttifakı ve Millet İttifakı dışında iki ittifak daha gündeme gelebilir.

FATİH ERBAKAN'IN ÖNERİSİ

Biri, Yeniden Refah Partisi Genel Başkanı **Fatih Erbakan**'ın önerdiği “**Milliyetçi-Muhafazakâr İttifak**”.

Fatih Erbakan ittifak önerisini, “**İYİ Parti bunun başını çekebilir. DP, BBP, Gelecek Partisi, Saadet Partisi, Yeniden Refah**” olarak açıkladı.

Merhum **Erbakan** koalisyon ve ittifak işinin piriydi. 1991 seçimlerine Refah Partisi, MÇP ve IDP ile kutsal ittifak yaparak girmişti. Yükselişi ondan sonra başladı. Şimdi bayrağı oğlu devralmış görünüyor. Ama İYİ Parti oralı değil. Onlar CHP ile devam edecekler. Ama **Fatih Erbakan** da pes edecek gibi değil. Seçimlere doğru üçüncü ittifak şekillenebilir.

DÖRDÜNCÜ İTTİFAK

Dördüncü ittifak ise ‘sol’dan geliyor. TKP Genel Sekreteri **Kemal Okuyan**, HDP’siz bir sol ittifaktan söz etti. TKP, EMEP ve Sol Parti ile ittifakın temelleri atılmış durumda.

29.11.2021

Bunlar küçük partiler, bunlardan bir şey olmaz demeyin. Milli iradenin küçüğü büyüğü olmaz. Ayrıca bu seçimlerde yüzde 10'lar yüzde 20'ler değil, 01'ler 02'ler sonucu belirleyecek.

2023 seçimlerine giderken ittifakları daha dikkatli bir şekilde izlemeye çalışacağım. Çünkü 50 artı 1'in aranacağı seçimlerin küçük-büyük partisi yok.

İbrahim Kahveci

Doları kim yükseltti?

Eskiden olmadık şeylere bile bildiri yayınlayan MGK, şimdi ise **olmayan ekonomi programına** sahip çıkan bildiri yayınladı.

Cümle aynen şu şekilde: *“Türkiye’nin inşa ettiği sağlam altyapı üzerinde, hedeflerine uygun şekilde yatırım, üretim, istihdam ve ihracat odaklı ekonomi politikalarını hayata geçirme sürecinde karşılaştığı ve karşılaşılabileceği **sınamalar ile tehditler** değerlendirilmiş, Cumhuriyet’imizin 100. yılına her alanda olduğu gibi iktisadi olarak da güçlü şekilde ulaşma kararlılığı teyit edilmiştir.”*

5 yıllık kalkınma programında yok.

3 yıllık orta vadeli programda yok.

1 yıllık bütçe de yok;

ama MGK bildirisinde **yazılı olamayan programa tehditler** değerlendirilebiliyor. Hangi tehditler acaba?

Sayın Cumhurbaşkanı bu program için 19 yıl beklediklerini ve hazırlandıklarını açıklıyor ama program hala yazılamamış. 19 yıl beklenmiş ama sanırım kimse görmesin diye yazılmamış ve yayınlanmamış.

***

Partili Cumhurbaşkanlığı Sistemine geçilerek programa hazırlık öncesine bakalım.

2018’de Merkez Bankası’nın dış borcu sadece 1,5 milyar dolar ama şimdi (2021-II.Çeyrek) 27,1 milyar dolara yükselmiş.

Merkez Bankası’nı yeniden dış borçlanmaya iten bu programa hazırlık mı?

2018’de 140 milyar dolar olan kamu kesimi dış borcu, şimdi 180 milyar dolara çıkartılmış. Kamu dış borcunu artıran da bu programa hazırlık mı?

Ne olduğunu bilmiyoruz tabi.

Ama programa karşı çıktığı söylenen iktisatçılar mandacı ilan ediliyor.

Bir de “şer güçler” meselesi var tabii.

Ülkemize saldıran ve darbeyle yıkamadıkları iktidarı dolarla yıkmaya çalışan dış güçler. Kim bunlar?

Mesela bize oluk oluk dış borç veren ülkeler değil herhalde.

Hatta yüksek ihracat yaptığımız AB ve ABD de değil sanırım. Olsa olsa ihracatımızın sınırlı ama ithalatımızın sınırsız arttığı Çin ve Rusya mı?

Bu ülkeler de olamaz. Baksanız Çin için Uygur Türkleri’ni bile görmezden geliyoruz. Hatta NATO karşısında Rusya’yı da tercih eden biziz.

O zaman kim bu “şer güçler”?

***

Şer güçler ve bunların iç işbirlikçileri doları yükseltiyormuş hikayesine biraz daha yakından bakalım.

Merkez Bankası Ekim ayı “**Uluslararası Rezervler ve Döviz Likiditesi**” raporunu yayınladı. Resmi rezerv varlıklarımız 128 milyar doları aşmış. Hatta sayın Cumhurbaşkanı da bununla övünüyor.

Ödemeler dengesine bakıyoruz: Eylül ayında 1.652 milyon dolar fazla var. Yani cari açık vermiyoruz. Hatta cari işlemlerimiz ağustos ayında da 814 milyon dolar fazla vermişti.

O zaman kim ve nasıl bir oyunla bu doları yükseltiyor?

Daha da ekleyelim: Bu yılın Mart sonrasına bakalım:

Nisan-Eylül 2021’de

Cari işlemler açığı -4.227 milyon dolar ama

Finans hesabından 30.437 milyon dolar gelmiş

Net Hata noksanda da 8.305 milyon dolar artı var.

Böylece

-NET VARLIKLAR Nisan-Eylül'de 34 MİLYAR 474 MİLYON DOLAR ARTMIŞ.

İyi ama ülkemizin yabancıların yolladığı dövizle NET VARLIKLARI 34.474 milyon dolar artarken dolar nasıl ve neden yükseliyor?

Cumhurbaşkanı bile Devlet Denetleme Kurumu'nu araştırması için görevlendirmiş.

Çok ilginç...

Şimdi size bir tablo verelim:

(MİLYON USD)	FARK	19.KAS	MAR.21
MB Rezervi	41.855	128.544	86.689
Döviz Varlığı	34.086	80.282	46.196

Bu tablo neyi gösteriyor?

Nisan 2021'den bu yana Merkez Bankası döviz varlıklarını 34 milyar 086 milyon dolar artırmış. Piyasadaki fazlalık döviz Merkez Bankası almış.

Piyasada fazlalık döviz kalmayınca ithalatçı vs küçük alışlar yapınca kur hızla yükselmiş.

Cumhurbaşkanlığı Hükümetinin yanlışları başka tabii. Zaten açıklamalara göre “**Yeni Ekonomi Denemesi**” yükselen kurlara bağlı bir politika. Dikkat ediyorsanız ortada bir program yok; sadece bir deneme var.

Bu denemeye göre kurlar yükselecek, bu sayede ithalat azalacak ve ihracat artacak. Bunun sonucunda da döviz ihtiyacı azalacak ve kurlar dengeye gelecek.

Evet, Yeni Ekonomi Denemesi bu üç - beş kelimelik bir fikre dayalı. 19 yıl bunun için bekledik ama kurlar yükselsin isterken neden yükseldiğini dahi bilemiyoruz.

Bakınız, sadece 2 işlem, evet sadece 2 işlemle kurların yükselişinde ana aktörü bulabiliyoruz. Piyasadaki döviz Merkez toplamış.

Evet, Merkez'in yanında yatırımcı da elbette döviz almış. Mart sonunda 246.624 milyon dolar olan yabancı para hesapları da 257.331 milyon dolara çıkmış. Yaklaşık 11 milyar dolar da buradan artış var ama bu olacak tabii.

Sadece 24 saatte yüzde 24 oynayan dolar kuruna karşı Merkez yıllık TL faizini yüzde 15 belirlemiş.

Doların günlük kazancı TL'nin yıllık kazancını geçiyorsa burada suç kazanç peşinde koşan yatırımcı olamaz.

Burada suçlu buna zemin hazırlayan ve bu artışa yataklık eden kurumlardır. Bakalım Milli Güvenlik Kurumu -MGK piyasada döviz arzını sınırlayan Merkez Bankasına karşı Yeni Ekonomi Denemesini tehditten nasıl bir işlem gerçekleştirecek?

Oğuz Demir

Yıl sonuna doğru

Yeni haftaya başlarken ekonomide geçtiğimiz haftadan kalan iki gündemimiz var. Birincisi elbette ki içerideki gündem. Hükümetin **tam olarak içeriğini bilmediğimiz Yeni Ekonomi Programını** konuşmaya devam edeceğiz.

Cuma gününe kadar dolayısıyla **gözümüz kulağımız döviz kurlarında** olacak. Cuma günü ise **Türkiye İstatistik Kurumu ve ENAG Kasım ayı enflasyon verilerini kamuoyu** ile paylaşacak. Kasım ayında yaşadığımız **kur şoklarını düşününce, yaşadığımız şokların enflasyon üzerinde yarattığı ilk etkiyi görme** fırsatımız olacak.

Artık gündelik hale gelen içerideki bu gündeme şimdi bir de dışarıdaki gelişmeler eklendi. Afrika menşeli olarak ortaya çıkan **Omicron varyantı** önümüzdeki birkaç hafta hepimizin en çok konuştuğu konulardan biri olmaya maalesef aday.

Varyant sadece **sağlığımıza yarattığı tehdit** ile değil aynı zamanda **salgın sonrasına hazırlanan ekonomiler açısından da** önemli bir soruna dönüşebilir.

Geçtiğimiz hafta biterken Avrupa Birliği ve İngiltere'den gelen uçuş yasağı kararları, **piyasalarda salgının yeniden hızlanması beklentisiyle yaşanan deprem** ve başta AB ve ABD olmak üzere **yeniden önlemlerin artmasına ilişkin mesajlar** önümüzdeki hafta gündemimizi bir hayli meşgul edecek.

Varyanta ilişkin haberlerin yarattığı ilk etkiyi düşününce **insan ciddi tedirgin** oluyor.

Mesela cuma günü tüm dünyada hisse senedi piyasasında sert satışlar geldi.

Ekonomilerde yeniden kapanma tedbirlerinin alınabileceği ihtimali dahi **petrol fiyatlarının bir günde yüzde 10'dan fazla düşmesine** neden oldu.

Salgında yaşanacak artış ile **tüketici güveninin düşmesi, üretimin yavaşlaması ve dolayısıyla enerji talebinin önümüzdeki günlerde düşeceği beklentisi** petrolde bu şekilde bir fiyat düşüşüne neden oldu!

Bu beklentiler gerçeğe dönüşebilir mi?

İlk tepkilere bakılırsa durum çok da parlak değil.

Yani kısır bir döngüdeymişiz gibi.

Aşılama artıyor, salgın yavaşlıyor. Ekonomilerde çarklar dönmeye başlıyor, normalleşiyoruz derken yeni varyant ortaya çıkıyor ve o varyantla yeniden başa dönüyoruz.

Bitmeyen bir kabus gibi!

Bu bitmeyen kabusun Türkiye'deki gelişmelere etkisi de bu kez oldukça farklı olabilir. 15 Aralık'ta yapılacak **ABD Merkez Bankası'nın Aralık ayı toplantısında** parasal genişlemenin daha hızlı sona ermesi kararı çıkması ihtimali belirmişti. Kasım ayında aylık tahvil alımını 120 milyar dolardan 105 milyar dolara düşüren ABD'nin Aralık ayında enflasyona bağlı olarak piyasaya verdiği **parayı 105 milyar Dolardan 75-90 milyar Dolar aralığına çekmesi** söz konusu idi.

Toplantıya kadar **virüsün bu varyantının etkili olacağına ilişkin beklentiler haklı çıkarsa** bu toplantıda **FED'in kararını değiştirmesi ve parasal genişlemeyi 105 milyar Dolar seviyesinde tutması** oldukça muhtemel.

Bu tarafıyla FED piyasaya para vermeye devam edecek, Türk Lirası üzerindeki dış baskı azalır demek mümkün.

Ama maalesef ki durum pek o kadar basit değil.

Varyant etkisi ile risk iştahı **düşer ve FED'ten bağımsız olarak yatırımcılar "güvenli liman" olarak tanımladıkları ülkelere ya da altın gibi yatırım araçlarına** yönelebilirler. Bu da Türk Lirası üzerinde **ekstra bir baskı** yaratabilir.

Diğer yandan hükümetin **ihracata dayalı olduğunu söylediği** stratejisi de AB ve ABD'deki salgındaki artış hızı, artan tedbirler ve düşen talebe bağlı olarak istediklerini vermeyebilir.

Unutmayalım ki TL'deki **değer kaybına bağlı ihracat artışı** ancak **yurtdışı pazarlardaki talebin belirli bir seviyede olması** ile mümkün. Salgın etkisini arttırırsa malları yok pahasına satmaya kalksalar dahi istenen miktarda satış gerçekleşmeyebilir.

Elbette tüm bu yazdıklarım riskler. Haftalar önce de birebir bu risklerin dikkate alınması gerektiğini yazmıştım.

O zaman da şunu söylemiştim.

29.11.2021

Ülkeyi yöneten, ekonomiyi yönetenlerin planlarını yaparken dikkate alması gereken bir virüs ve FED riski var.

Maalesef tam da oralardayız.

O zaman soralım!

A planını dahi detaylı bir şekilde açıklamayan hükümetimizin bir B planı sizce var mı?

29 Kasım 2021, Pazartesi

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Zor bir hayata nasıl dayanacağız?

Eski Roma'nın zalim insanlarına benzedik. Onların nasıl eğlendiğini biliyorsunuzdur. Büyük arenalara vahşi hayvanlarla esirler getirilir, halk da tribünden bu hayvanların insanları parçalamasını seyrederek ve çok eğlenirdi. Bu yeni dünyanın iletişim aletleri de bizi eski Romalılar'a benzetti. Bir bakıyorsunuz üç yaşında minik bir kız kayboluyor, cesedi bulunduktan sonra anlaşılıyor ki babası dedesiymiş, Bu küçük kızın ablası da o sapık dedenin kurbanıymış.

Televizyonda kadın programlarını açılıyorsunuz. En fazla izlenen programlar cep telefonu ile kendilerine yeni erkek bulan çok çocuklu kadınların öyküleri. Bu feci ortamda bir eksikimiz salgın hastalıklardı. Onların sayesinde de milyonlarca öğrenci okullarından uzakta yaşadı.

Ve durmadan güvenlik güçlerinin, emniyetten, askeriyeden, yargıdan Fetullahçılar'ı yakalayıp tutukladıklarını okuyorsunuz. **Düşünüyorum, eğer Cumhurbaşkanı Erdoğan olmasaydı bütün bu FETÖ'cüler kim bilir bize neler yaparlardı?** Çünkü öğrendik ki 15 Temmuz 2016 darbe girişimi başarıya ulaşıyorsa Fetullah Gülen uçakla Amerika'dan Türkiye'ye gelecek ve Akın İpek'in Ankara'da yaptırdığı saray benzeri malikâneye yerleşecekti ve "Türkiye'nin Humeyni'si" olacaktı. Böyle bir dünyayı öncelikle kadınların hayal etmesini diliyorum. Bugünkü 'Taliban Afganistanı'nda kadınların üniversiteye erkeklerle birlikte gitmeleri yasak. Kadınların sinema filmlerinde ve tiyatrolarda rol almaları yasak. Bugün Ak Parti ve Cumhurbaşkanı Erdoğan hakkında nefret söylemleri seslendiren sözde modern kadınların bütün bunlardan haberi olup olmadığı belli değil. Yani biraz bilinçli olsalar yatıp kalkıp Erdoğan'ın sağlığına dua ederler

Bereket, Türkiye yönetimi şu anda kendi kendine belirlediği hedeflere doğru taviz vermeden yürüyor. Bu sayede Türkiye hem bu bölgenin hem de dünyanın çok önem verilen bir stratejik gücü halinde. Son olarak Türkçe konuşan devletlerle varılan işbirliğinin ulaştığı noktaları da gördük. Ama eğer aklınız kıtırsa sadece doların fiyatına takılırsınız. Diyorum ki herkesin biraz kafasını çalıştırması şart. Öyle şeyler yaşanıyor ki bunlardan ders alınmazsa bu ülkenin yarını da cehenneme döner.